

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА ЗА МСФЗ

Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
освітньої програми "Фінанси і кредит"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК [657.62:006.322](072.034)

M77

Укладач О. П. Полтініна

Затверджено на засіданні кафедри фінансів.

Протокол № 1 від 25.08.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Моніторинг фінансового стану підприємства за МСФЗ [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Фінанси і кредит" другого (магістерського) рівня / уклад. О. П. Полтініна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 37 с.

Наведено зміст практичних завдань і методичні рекомендації до їхнього виконання. Подано табличний матеріал та показники, які використовують для визначення вартості підприємства з подальшим управлінням нею. Методичні рекомендації будуть сприяти формуванню в студентів практичних навичок із розроблення системи дій, спрямованих на максимізацію ринкової вартості підприємств у сучасних умовах розвитку економіки та реалізації на практиці методів вартісно орієнтованого управління.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Фінанси і кредит" другого (магістерського) рівня.

УДК [657.62:006.322](072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Актуальні проблеми функціонування компаній в умовах обмеженості капіталу та значних ризиків обумовлюють необхідність пошуку дієвих інструментів моніторингу їхнього фінансового стану. Одним із базових напрямів загального процесу вдосконалення діяльності та розвитку вітчизняних і зарубіжних підприємств сьогодні є глибокий і системний моніторинг їх фінансової звітності, оскільки саме раннє виявлення проблем та потенційних можливостей функціонування дозволить розробити оптимальні напрями подальшого управління. Актуальність моніторингу фінансового стану підприємства зростає через посилення конкурентної боротьби організацій за капітал інвесторів і акціонерів, а також в умовах війни, коли підприємства суттєво залежать від ситуації в державі. Окрім того, необхідність моніторингу фінансового стану підприємства зумовлена сучасними вимогами до ведення бізнесу, які висувають до топ-менеджерів підприємств. У цьому контексті особливого значення набуває концепція в межах нової управлінської парадигми, яка отримала назву "вартісно орієнтоване управління" – VBM (Value Based Management), що допомагає фінансовим менеджерам здійснювати планування, моніторинг та управління діяльністю підприємств, забезпечуючи підвищення акціонерної вартості.

У межах вивчення навчальної дисципліни "Моніторинг фінансового стану підприємства за МСФЗ" у студентів формується перелік компетентностей, які дозволять у подальшій практичній діяльності вибирати оптимальний підхід до проведення моніторингу фінансового стану, проводити безпосереднє оцінювання фінансового потенціалу підприємства, а також формувати комплексний перелік заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства.

Зокрема слід акцентувати увагу на формуванні в студентів таких базових компетентностей, що формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни "Моніторинг фінансового стану підприємства за МСФЗ":

здатність до конкретизації предмета моніторингу фінансового стану;

здатність шукати, систематизувати та обробляти інформацію, необхідну для моніторингу;

здатність "читати" фінансову звітність, складену за міжнародними стандартами;

здатність визначати вплив позицій підприємства на фондовому ринку на його вартість;

здатність здійснювати оптимізацію структури капіталу з метою максимізації ринкової вартості підприємства;

здатність простежувати взаємозалежність між грошовим потоком від інвестиційної діяльності та ринковою вартістю підприємства.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетентностей з моніторингу фінансового підприємства за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Загальні відомості

Практичні завдання студенти виконують під час проведення аудиторних занять згідно з робочою навчальною програмою дисципліни "Управління вартістю підприємства". У ході їх виконання студенти повинні осмислити й використати знання, отримані на лекціях та під час самостійної роботи, а також набути навичок і компетентностей щодо проведення відповідних розрахунків, формування аналітичних висновків та їх адекватної економічної інтерпретації.

Вихідними даними для виконання практичних завдань є статистична інформація, що характеризує стан розвитку вітчизняної економіки та її галузей, фінансова звітність господарюючих суб'єктів, а саме форма 1 "Баланс" (Звіт про фінансовий стан) та форма 2 "Звіт про фінансові результати" (Звіт про сукупний дохід) (додаток А), інформація про вартість і обсяги продажу цінних паперів господарюючих суб'єктів на фондовому ринку. Студенти самостійно вибирають підприємство для аналізу та проведення розрахунків. Бажано, щоб це було підприємство, на якому студент планує проходити практику (виробничу та переддипломну) протягом навчання в магістратурі.

Змістовий модуль 1

Концептуальні основи міжнародних стандартів фінансової звітності

Тема 1. Особливості МСФЗ

Практичне завдання 1

Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на фінансовий стан підприємства

Мета роботи – систематизувати інформацію про стан української економіки, її галузей та конкретного підприємства; за результатами сформуванню систему чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на ринкову вартість підприємства.

Завдання 1.1. Вам, як працівнику підприємства, необхідно здійснити обґрунтування доцільності впровадження моніторингу фінансового стану на підприємстві за умови, що це підприємство функціонує вже досить тривалий час та має вагомні ринкові позиції.

Завдання 1.2. Обґрунтуйте ризики, пов'язані з упровадженням системи моніторингу фінансового стану на зарубіжних та вітчизняних підприємствах. Конкретизуйте недоліки моніторингу фінансового стану за МСФЗ. Визначте чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на фінансовий стан підприємства.

Завдання 1.3. Оберіть на сайті Комісії з цінних паперів та бірж США [12] підприємство для аналізу та обґрунтуйте можливість упровадження системи моніторингу фінансового стану залежно від стадії життєвого циклу підприємства.

Методичні рекомендації

Для виконання практичних завдань за темою 1 "Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на фінансовий стан підприємства" необхідно вивчити теорію та сформуванню комплексне уявлення про сутність моніторингу фінансового стану підприємства на основі МСФЗ у сучасних економічних умовах. Потрібно з'ясувати яким саме чином підприємства можуть розробляти та впроваджувати систему складання

фінансової звітності за міжнародними стандартами. Слід оцінити наявність фінансових ресурсів для подальшого розвитку та реалізації фінансового потенціалу.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке міжнародні стандарти фінансової звітності?
2. У яких випадках може бути корисним моніторинг фінансового стану підприємства?
3. За допомогою яких показників чи моделей може бути визначено фінансовий стан підприємства?
4. У чому полягає принципова відмінність моделей моніторингу фінансового стану та в яких випадках застосовують кожен з них?
5. Поясніть, для чого українські підприємства складають звітність за міжнародними стандартами.

Тема 2. Інформаційне забезпечення формування та аналізу МСФЗ

Практичне завдання 2

Фінансова звітність підприємства як основа інформаційної бази моніторингу фінансового стану та вартісного оцінювання підприємства

Мета роботи – здійснити моніторинг фінансового стану підприємства за наданим викладачем методичним підходом із використанням показників його фінансової звітності та зробити висновки про можливість і доцільність подальшого управління його ринковою вартістю.

Завдання 2.1. Оберіть на сайті Комісії з цінних паперів та бірж США [12] підприємство для подальшого аналізу, сформувавши вихідні дані для аналізу у вигляді фінансової звітності підприємства за останні 3 роки. Далі за наведеним методичним підходом проведіть аналіз фінансового стану підприємства та сформулюйте аналітичні висновки щодо можливості та доцільності подальшого управління його ринковою вартістю.

Завдання 2.2. Підприємець має 1 800 тис. грн, які планує використовувати для здійснення фінансової діяльності. Він розглядає два альтер-

нативних варіанти вкладання цих коштів: придбання функціонуючого бізнесу (мініпекарні з невеликою мережею реалізації власної продукції, чистий прибуток підприємства у 2022 р. становив 72 тис. грн) чи вкладання коштів на банківський депозит. Підприємець планує через 8 років придбати для свого сина житло, тому потрібно визначити, який варіант вкладання коштів на цей період є вигіднішим.

Для вирішення завдання проведіть огляд умов, які пропонують банки за депозитними програмами, та з'ясуйте, яку суму може отримати підприємець через 8 років, а також оцініть перспективи розвитку бізнесу у сфері випікання хліба.

На офіційних сайтах трьох будь-яких банків (на вибір студента) розгляньте варіанти, які пропонують банки для вкладання коштів, та зробити відповідні висновки.

Прийміть рішення про доцільність вкладання коштів у придбання готового бізнесу чи розміщення їх на депозитному рахунку в банку.

Методичні рекомендації

Під час оцінювання вартості підприємств і доцільності впровадження вартісно орієнтованого управління фінансовий аналіз на основі даних фінансової звітності проводять у два етапи:

1) аналіз фінансових звітів, складених за міжнародними стандартами;

2) аналіз фінансових коефіцієнтів (показників) для діагностики фінансових ризиків та загроз нормальному функціонуванню підприємства.

Показники, які розраховують зазвичай з метою оцінювання підприємства подано в табл. 1.

При цьому слід ураховувати, що моніторинг фінансового стану використовує весь комплекс економічної інформації, має оперативний характер і цілком підпорядкований волі керівництва підприємства. Тільки такий моніторинг дає змогу реально оцінити стан справ на підприємстві, досліджувати структуру капіталу та визначати особливості формування грошових потоків підприємства.

Фінансові показники, що характеризують діяльність підприємства

Назви показників	Економічний зміст
1	2
1. Оцінювання майнового стану (показники характеризують ефективність управління основними виробничими фондами підприємства)	
Сума господарських коштів, що перебувають у розпорядженні підприємства	Цей показник дає узагальнену вартісну оцінку активів, що перебувають на балансі підприємства. Зростання показника свідчить про нарощування майнового потенціалу підприємства
Частка основних засобів в активах	Відображає питому вагу довгострокових активів. Величина залежить від специфіки підприємства (наприклад, фондомістке підприємство)
Частка активної частини основних засобів	Активна частина основних засобів – це машини, обладнання і транспортні засоби. Зростання показника в динаміці зазвичай розцінюють як сприятливу тенденцію
Коефіцієнт оновлення	Ступінь оновлення основних засобів за період
2. Оцінювання ліквідності (показники характеризують здатність активів підприємства трансформуватися в грошові кошти і погашати короткострокові боргові зобов'язання)	
Величина власних оборотних коштів (ВОК, функціонуючий капітал)	ВОК – величина оборотних засобів підприємства після задоволення короткострокових зобов'язань перед усіма кредиторами. Оптимальна величина ВОК залежить від особливостей діяльності компанії: масштабів, обсягів реалізації, швидкості оборотності матеріальних запасів і дебіторської заборгованості. Нестача ВОК свідчить про нездатність вчасно погасити короткострокові зобов'язання, значний надлишок – про нераціональне використання ресурсів підприємства, наприклад, отримання кредитів понад реальну потребу
Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	Показує, чи достатньо в підприємства коштів, які можуть бути використані для погашення короткострокових зобов'язань. Показує, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань
Коефіцієнт швидкої ліквідності (загальної платоспроможності, строкової ліквідності)	Показує, які кошти можуть бути використані, якщо термін погашення всіх або деяких поточних зобов'язань настане негайно і не буде можливості продати найменш ліквідну частину – запаси
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	Показує, яка частка короткострокових боргових зобов'язань може бути покрита за рахунок практично абсолютно ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів у вигляді ринкових цінних паперів і депозитів)
3. Оцінювання платоспроможності або структури капіталу (показники відображають співвідношення власних і позикових коштів у джерелах фінансування компанії, тобто характеризують ступінь фінансової незалежності компанії від кредиторів, що є важливою характеристикою стійкості підприємства)	
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	Характеризує залежність підприємства від зовнішніх позик. Показує, чи можуть зобов'язання підприємства бути покриті власними коштами

1	2
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	Зростання коефіцієнта означає збільшення фінансової незалежності. Чим нижче значення коефіцієнта, тим більше позик у компанії, тим вище ризик неплатоспроможності та небезпека виникнення в підприємства дефіциту грошових коштів
Коефіцієнт маневрності власного капіталу	Показує, наскільки мобільними є власні джерела коштів з фінансового погляду
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	Демонструє, яка частка активів підприємства фінансується за рахунок довгострокових позик
Коефіцієнт позикових і власних коштів	Є ще однією формою коефіцієнта фінансової незалежності. Показує, скільки позикових коштів підприємства припадає на одну гривню вкладених в активи власних коштів. Чим більше цей коефіцієнт перевищує одиницю, тим більшою є залежність підприємства від позикових коштів
4. Оцінювання ділової активності (показники характеризують результати й ефективність поточної основної виробничої діяльності)	
Коефіцієнт оборотності робочого капіталу	Показує, наскільки ефективно компанія використовує інвестиції в оборотний капітал і як це впливає на зростання продажу. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим ефективніше підприємство використовує чистий оборотний капітал
Оборотність дебіторської заборгованості (в оборотах)	Показує зміну обсягів комерційного кредиту, який надається підприємством. Зниження показника свідчить про збільшення обсягу наданого кредиту
Коефіцієнт оборотності готової продукції	Показує швидкість обороту готової продукції. Зростання показника означає збільшення попиту на продукцію підприємства, зниження показника – затоварення готовою продукцією у зв'язку зі зниженням попиту
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних коштів	Відбиває число оборотів запасів і витрат підприємства за аналізований період. Зниження показника свідчить про відносне збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва або про зниження попиту на готову продукцію (у разі зменшення коефіцієнта оборотності готової продукції)
Коефіцієнт оборотності мобільних коштів	Показує швидкість обороту всіх мобільних засобів підприємства (як матеріальних, так і нематеріальних). Зростання показника характеризується позитивно, якщо поєднується зі зростанням коефіцієнта оборотності матеріальних оборотних коштів, і негативно, якщо коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних коштів зменшується
Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	Показує середнє число днів, необхідне для стягнення заборгованості. Чим менше це число, тим швидше дебіторська заборгованість обертається в кошти, отже, підвищується ліквідність оборотних коштів підприємства. Велике значення коефіцієнта може свідчити про труднощі зі стягненням коштів за рахунками дебіторів

1	2
Оборотність власного капіталу	Показує швидкість обороту власного капіталу, що для акціонерних товариств означає активність засобів, якими вони ризикують. Різке зростання показника відображає підвищення рівня продажу, яке має значною мірою забезпечуватися кредитами і знижувати частку власників у загальному капіталі підприємства. Істотне зниження показника відображає тенденцію до бездіяльності частини власних коштів
Оборотність основного капіталу (оборотність активів)	Характеризує ефективність використання компанією всіх наявних у її розпорядженні ресурсів незалежно від джерел їх залучення. Коефіцієнт показує, скільки разів за рік відбувається повний цикл виробництва та обігу, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку. Коефіцієнт сильно варіюється залежно від галузі
5. Оцінювання рентабельності (показники характеризують прибуток, одержуваний з кожної гривні власних і позикових коштів, вкладених у підприємство)	
Рентабельність продукції (продажу)	Демонструє частку чистого прибутку в обсязі продажів підприємства
Рентабельність основних засобів та інших необоротних активів	Відображає ефективність використання основних засобів та інших необоротних активів, вимірювану величиною прибутку; припадає на одиницю вартості засобів
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	Демонструє можливості підприємства в забезпеченні достатнього обсягу прибутку стосовно використовуваних оборотних коштів компанії. Чим вище значення коефіцієнта, тим більш ефективно використовують оборотні кошти

Необхідно розрахувати наведені в табл. 1 показники для вибраного підприємства за аналізований період і навести за ними аналітичні висновки.

Запитання для самоконтролю

1. Що ви розумієте під процесом моніторингу фінансового стану підприємства?
2. Для чого розроблено Міжнародні стандарти фінансової звітності?
3. Які міжнародні організації, що займаються розробленням стандартів фінансової звітності, ви знаєте?
4. Які вимоги висувають до інформації, яку використовують для моніторингу фінансового стану підприємства?
5. Яка роль фінансової звітності підприємства в проведенні оцінних процедур?

Тема 3. Особливості аналізу фінансового стану на основі МСФЗ

Практичне завдання 3

Методичний інструментарій проведення моніторингу фінансового стану підприємства за МСФЗ

Мета роботи – сформулювати в студентів здатність проводити моніторинг фінансового стану підприємства та обчислювати вартість грошових потоків для власного та інвестованого капіталу, які визначають вартість підприємства за дохідним підходом. Діагностувати особливості фінансової політики підприємства на основі структури капіталу та грошових потоків.

Завдання 3.1. Використовуючи показники фінансової звітності підприємства, зокрема звіту про рух грошових коштів, визначте грошовий потік для власного та інвестованого капіталу. Розрахунки проводити для підприємства, вибраного на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [12]. Наведіть аналітичні висновки про ефективність використання власного та інвестованого капіталу.

Завдання 3.2. Розрахуйте ставку дисконту для власного капіталу підприємства за методом оцінки капітальних активів, використовуючи такі дані:

1. Безризикова ставка – 6,5.
2. Коефіцієнт бета – 1,25.
3. Середньоринкова ставка – 10.
4. Ризик для окремої компанії – 5,0.
5. Ризик країни – 6,0.

Надайте відповідні висновки та рекомендації.

Завдання 3.3. Розрахуйте залишкову вартість грошового потоку за моделлю Гордона за вихідними даними:

Грошовий потік в останній рік прогнозного періоду (5-й рік) – 1 000.

Довгострокові темпи зростання (ДТР), % – 3.

Ставка дисконту для власного капіталу, % – 20.

Надайте відповідні висновки та рекомендації.

Методичні рекомендації

Функціонування компанії передбачає здійснення операцій трьох типів: операційні, інвестиційні, фінансові. Грошові потоки в рамках оцінювання також традиційно аналізують у цьому аспекті (табл. 2). Слід також брати до уваги, що для розрахунку вартості бізнесу можна використовувати або грошовий потік для власного капіталу, або грошовий потік для інвестованого капіталу.

Таблиця 2

Класифікація операцій руху грошових коштів компанії

Вид діяльності	Притоки (+)	Відтоки (-)
Операційна	Виручка від реалізації. Аванси від покупців і погашення дебіторської заборгованості	Оплата рахунків постачальників. Виплата заробітної плати. Відрахування у позабюджетні фонди. Сплата податків. Сплата відсотків за кредитами
Інвестиційна	Виручка від реалізації основних засобів, незавершеного будівництва. Виручка від реалізації нематеріальних активів. Виручка від реалізації довгострокових фінансових вкладень. Повернення компанії виданих довгострокових позик. Отримані дивіденди і відсотки за довгостроковими фінансовими вкладеннями	Придбання основних засобів, капіталовкладення в будівництво. Придбання нематеріальних активів. Здійснення довгострокових фінансових вкладень. Надання довгострокових позик
Фінансова	Надходження від випуску акцій і облігацій. Отримання позик і кредитів. Цільове фінансування	Погашення облігацій і викуп акцій. Повернення позик і кредитів. Виплата дивідендів власникам компанії

Грошовий потік для власного капіталу – це кошти, які залишаються в акціонерів (власників) бізнесу. Відповідно враховують рух позикових коштів і виплати відсотків за ними, а розрахунок проводять за схемою, поданою в табл. 3.

Схема розрахунку грошового потоку для власного капіталу непрямим способом

Приток (+) / Відтік (-)	Показники	Вид діяльності
+	Виручка від основної діяльності	Операційна
-	Собівартість основної діяльності	
-	Фінансовий результат від інших операцій	
-	Податки	
=	Чистий прибуток	
+	Амортизація	
- / +	Зміна величини власного оборотного капіталу	
+/-	Зміна довгострокової заборгованості	
-	Капітальні вклади	
=	Чистий грошовий потік для власного капіталу	

Основна відмінність цих потоків полягає в тому, що потік для всього інвестованого капіталу будують на основі з припущення, що всі кошти, інвестовані в компанію, у тому числі позиковий капітал, розглядають для компанії як власні. Відповідно виплати відсотків і погашення позик не розглядають як відволікання грошових коштів і не враховують під час розрахунку грошового потоку для інвестованого капіталу. Саме тому грошовий потік для інвестованого капіталу також називають безборговим грошовим потоком. Схему для визначення грошового потоку для інвестованого капіталу наведено в табл. 4.

Схема розрахунку грошового потоку для інвестованого капіталу непрямим способом

Приток (+) / Відтік (-)	Показники	Вид діяльності
+	Виручка від основної діяльності	Операційна
-	Собівартість основної діяльності	
-	Фінансовий результат від інших операцій	
-	Податки	
=	Чистий прибуток	
+	Відсотки за кредитами, на величину яких було зменшено чистий прибуток	
+	Амортизація	
- / +	Зміна величини власного оборотного капіталу	
-	Капітальні вклади	Інвестиційна
=	Чистий грошовий потік для інвестованого капіталу	

Дисконтування величини грошового потоку для власного капіталу дозволяє отримати результат безпосередньо величину власного (акціонерного) капіталу компанії; якщо ж дисконтують грошовий потік для інвестованого капіталу, то результатом є вартість усього інвестованого в компанію капіталу, у тому числі позикові кошти. Таким чином, застосовуючи цей метод розрахунку грошового потоку для розрахунку вартості акцій (капіталу власників бізнесу), необхідно з отриманої величини інвестованого капіталу компанії відняти позикові кошти.

Визначення ставки дисконтування.

Для визначення ставки дисконтування варто використовувати модель оцінювання капітальних активів. Її величину за цих умов розраховують таким чином:

$$I = R + \beta \times (R_m - R), \quad (1)$$

де I – ставка дисконтування;

R – ставка дохідності за якої відсутні ризики;

β – коефіцієнт, що відображає ризики інвестування в підприємство;

R_m – середня дохідність акцій на фондовому ринку.

Більш високе значення коефіцієнта дисконтування свідчить, що підприємство має більш високий рівень ризику і за однакових чистих грошових потоків матиме більш низьку вартість.

Визначення грошового потоку за моделлю Гордона передбачає розрахунок вартості підприємства в післяпрогнозному періоді:

$$FV = CF \times (n - 1) / (DR - t), \quad (2)$$

де FV – вартість об'єкта в післяпрогнозному періоді;

$CF(n - 1)$ – потік доходів на початок післяпрогнозного періоду;

DR – ставка дисконтування;

t – довгострокові темпи приросту доходів у післяпрогнозному періоді.

Модель Гордона раціонально застосовувати, якщо спостерігається об'ємність ринку збуту; простежуються стабільні поставки сировини, матеріальних ресурсів для виробництва; існує довговічність використовуваних технологій і обладнання, гарантія інноваційних модернізацій; до-

ступні грошові ресурси на розвиток підприємства; стабільна економічна ситуація.

Запитання для самоконтролю

1. Які інформація необхідна, на вашу думку, для проведення моніторингу фінансового стану підприємства за МСФЗ?
2. Який базовий принцип покладено в основу аналізу фінансової звітності, складеної за міжнародними стандартами?
3. З якою метою керівнику підприємства варто визначати в динаміці ставку дисконтування?
4. Який показник, на вашу думку, є більш інформативним: чистий грошовий потік або чистий прибуток?
5. Який із підходів чи їх комбінацію, на ваш погляд, доцільно застосувати для проведення моніторингу фінансового стану підприємства на основі звітності, складеної за міжнародними стандартами?

Змістовий модуль 2

Моніторинг фінансового стану підприємства з інвестиційною метою

Тема 4. Позичування підприємства на фондовому ринку як відображення його фінансового стану

Практичне завдання 4

Оцінювання позиціонування підприємства на фондовому ринку як елемент моніторингу його фінансового стану

Мета роботи – сформулювати компетентності щодо моніторингу фінансового стану підприємства на основі даних про його активність на фондовому ринку.

Завдання 4.1. Необхідно оцінити вартість підприємства "Кай" (табл. 5). Річна виручка від реалізації його продукції становить 750 000 тис. грн.

Пасив балансу підприємств "Кай" та "Герда", грн

1. Власний капітал	4 000 000	8 000 000
2. Довгострокові зобов'язання	500 000	2 000 000
3. Короткострокові зобов'язання	1 500 000	4 000 000

Аналогом є підприємство "Герда", ринкова ціна однієї акції якого становить 20 грн, число акцій в обігу – 800 000 шт. Річна виручка від реалізації – 8 000 000 грн.

Методичні рекомендації

Для вирішення завдання слід застосовувати такі формули:

$$\text{Ціна аналога} / \text{середньорічний прибуток аналога} = \text{Ціна реального підприємства} / \text{середньорічний прибуток реального підприємства.} \quad (3)$$

$$\text{Ціна реального підприємства} = \text{Ціна аналога} \times \text{Прибуток реального підприємства} / \text{Прибуток аналога.} \quad (4)$$

Загальну вартість акцій (активів) визначають шляхом формування пропорції.

Вартість бізнесу визначають як різницю між обліковою вартістю його майна та розміром його зобов'язань.

Завдання 4.2. Розрахуйте ставку дисконту для безборгового грошового потоку за такими вихідними даними:

Показники:

1. Ставка доходу на власний акціонерний капітал за показниками виплати дивідендів, % – 20;
2. Вартість боргу з урахуванням оподаткування, % – 15;
3. Частка власного капіталу, % – 70;
4. Частка довгострокової заборгованості, % – 30.

Зробіть аналітичні висновки.

Методичні рекомендації

Вартість компанії визначають дисконтуванням майбутнього грошового потоку з урахуванням залишкової вартості і підсумовуванням цих значень.

Сфера застосування: для нового або діючого підприємства, що має значні позитивні майбутні грошові потоки, які не є однаковими, відрізняються від поточних і можуть бути оцінені в прогнозному періоді та зберуться в післяпрогнозному періоді.

Як дохід розглядають або чистий дохід, або грошовий потік. Грошовий потік розраховують за формулами.

Безборговий грошовий потік:

$$\text{ДП} = \text{ЧД} + \text{А} - \text{ПСОК} - \text{КВ}, \quad (5)$$

де ДП – безборговий грошовий потік;

ЧД – чистий дохід;

А – амортизація;

ПСОК – приріст власного оборотного капіталу;

КВ – капітальні вкладення (інвестиції).

Грошовий потік для власного капіталу:

$$\text{ДП} = \text{ЧД} + \text{А} + \text{УДЗ} - \text{СДЗ} - \text{ПСОК} - \text{КВ}, \quad (6)$$

де ДП – грошовий потік для власного капіталу;

ЧД – чистий дохід;

А – амортизація;

УДЗ – збільшення довгострокової заборгованості;

СДЗ – зниження довгострокової заборгованості;

ПСОК – приріст власного оборотного капіталу;

КВ – капітальні вкладення (інвестиції).

Етапи розрахунку:

1. Аналіз і прогноз валових доходів і витрат, інвестицій, зміни оборотного капіталу.
2. Розрахунок грошового потоку для кожного прогнозованого року.
3. Вибір ставки дисконту.

4. Визначення залишкової вартості.

5. Розрахунок поточної вартості майбутніх грошових потоків.

Після проведення розрахунків наводять висновки за їх результатами.

Запитання для самоконтролю

1. Що являє собою фондовий ринок?

2. Які фондові індекси ви знаєте? Що вони характеризують?

3. Від чого залежить ринкова вартість акцій підприємства?

4. Які чинники впливають на дохідність акцій підприємства?

5. Як визначають ринкову вартість компанії на основі ринкової вартості цінних паперів?

6. Від чого залежить прибуток, який отримує підприємство?

7. Що являє собою ринкова капіталізація?

8. Які види грошових потоків забезпечують максимізацію ринкової капіталізації підприємства?

9. Яким чином пов'язані максимізація ринкової вартості компанії та вартість її цінних паперів?

10. Яким чином ринкова капіталізація підприємства впливає на його інвестиційну привабливість?

Тема 5. Відображення нематеріальних активів у МСФЗ

Практичне завдання 5

Оптимізація структури капіталу з метою фінансування придбання нематеріальних активів

Мета роботи – навчитися здійснювати управління капіталом підприємства за критерієм мінімізації вартості його залучення.

Завдання 5.1. Існує можливість фінансування відновлення активів підприємства за трьома варіантами: за рахунок власних джерел; за рахунок банківського кредиту; на умовах лізингу. Вартість активу – 60 грн, термін експлуатації – 5 років, авансовий лізинговий платіж – 5 % від вартості активу. Регулярний лізинговий платіж – 20 грн / рік, ліквідаційну

вартість активу після передбаченого терміну експлуатації прогнозують у сумі 10 грн. Середня ставка за банківським кредитом – 15 % на рік.

Завдання 5.2. Фірма хоче збільшити оборотний капітал на 2 млн грн. Можливі три варіанти фінансування:

скористатися комерційним кредитом протягом року, відмовляючись від знижки, наданої на умовах 2/10 нетто 30;

узяти кредит у банку під 30 % річних, причому ця операція вимагає підтримання 14 % резервного залишку на рахунку;

емітувати вексель зі ставкою 19 % річних. Витрати, пов'язані з емісією і розміщенням, становлять 40 000 грн за 12 міс.

Визначте кращий варіант.

Визначте граничний відсоток банківської позики, за якої цей варіант фінансування є більш вигідним.

Визначте, яким має бути термін комерційного кредиту, щоб цей вид фінансування був не дорожчим за емісію векселя.

Завдання 5.3. Підприємство "Перлина" (базовий баланс якого наведено в табл. 6) планує оновити основні засоби з метою освоєння виробництва нового виду зубної пасти. Для цього йому необхідно залучити 800 тис. грн. Аналітики підприємства розробили схему залучення капіталу для придбання обладнання (табл. 7). Очікують, що введення в експлуатацію нового обладнання та випуск нового виду продукції забезпечить підприємству прибуток 25 % від вартості обладнання вже в перший рік.

Таблиця 6

Базовий баланс підприємства "Перлина"

Актив	Сума, тис. грн	Пасив	Сума, тис. грн
Необоротні активи	2 000	Власний капітал	3 000
Оборотні активи	7 000	Довгострокові зобов'язання	5 000
		Короткострокові зобов'язання	1 000
Баланс	9 000	Баланс	9 000

Схема залучення капіталу для придбання обладнання

Джерело залучення капіталу	Частка в позиковому капіталі	Умови залучення капіталу
Банківський кредит (короткостроковий)	20 %	27 % річних, підтримання постійного залишку на рахунку 11 %
Емісія облігацій	50 %	дисконт – 22 %, емісійні витрати – 3 000 грн
Банківський кредит (довгостроковий)	30 %	32 % річних, витрати на підготовку документів – 7 000 грн

Оцініть ефективність залучення капіталу, зробіть висновки, надайте пропозиції щодо оптимізації процесу оновлення обладнання. Поясніть, як оновлення обладнання вплине на ринкову вартість підприємства.

Методичні рекомендації

Вартість залучення капіталу за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, визначають як недоотриманий прибуток від вкладення його в інші джерела:

$$ВК_П = (ПР \times (1 - ПП)) / ВлК \times 100 \%, \quad (7)$$

де ПР – прибуток;

ПП – податок на прибуток;

ВлК – власний капітал.

Вартість залучення капіталу за рахунок додаткової емісії [20]:

$$ВК_e = (Д + Е) / Ц_a, \quad (8)$$

де Д – дисконтовані дивіденди, виплачені за акціями;

Е – витрати на емісію;

Ц_a – ціна всіх акцій.

Вартість залученого капіталу за рахунок кредиту банку [20]:

$$ВК_Б = (С_П - С_П \times П_П) / К_Б, \quad (9)$$

де С_П – процентна ставка за кредитом (грн);

П_П – ставка податку з прибутку;

К_Б – обсяг банківського кредиту.

Вартість залученого капіталу за рахунок випуску облігацій [20]:

$$BK_O = (B_e + B_k - B_k \times \Pi_{\Gamma}) / K_O, \quad (10)$$

де K_O – сума, отримана від емісії облігацій;

B_e – витрати на емісію;

B_k – витрати за купонною винагородою.

Вартість залученого капіталу за рахунок товарного кредиту [20]:

$$BK_{\text{тк}} = (x / (100 - x)) \times (365 / (z - y)), \quad (11)$$

де x – відсоток знижки, якщо фірма не використовує товарний кредит;

y – кількість днів, протягом яких фірма може здійснити платіж і скористатися знижкою;

z – кількість днів, на які фірма бере товарний кредит.

Для пошуку оптимальної структури капіталу використовують показник ефективності залученого позикового капіталу або ефективності фінансового важеля [20]:

$$ЕФВ = (1 - \Pi_{\Gamma}) \times (Ra - ВБ) \times (ПК / ВК) \times 100, \quad (12)$$

де Ra – рівень рентабельності використання активів;

$ВБ$ – середня розрахункова ставка відсотка за кредит, %;

$ПК$ – сума (або питома вага) позикового капіталу;

$ВК$ – сума (або питома вага) власного капіталу.

Запитання для самоконтролю

1. Конкретизуйте критерії оптимізації структури капіталу.
2. Надайте порівняльну характеристику різних джерел залучення капіталу для підприємства.
3. Визначте основні форми і методи раціоналізації структури капіталу за критерієм вартості його залучення.
4. Систематизуйте існуючі підходи до оцінювання вартості капіталу для підприємства.

5. Розробіть напрями мінімізації вартості капіталу для конкретного підприємства.

Тема 6. Особливості моніторингу консолідованої фінансової звітності

Практичне завдання 6

Оптимізація процесу формування та використання капіталу з метою підвищення ринкової вартості підприємства

Мета роботи – сформувати навички моніторингу фінансового стану великих підприємницьких структур та навчитися аналізувати консолідовану фінансову звітність, складену за міжнародними стандартами.

Завдання 6.1. Інвестиційна компанія оцінює доцільність інвестування коштів у придбання одного з двох підприємств: меблевого комбінату "Гілея" чи торговельного комплексу "Козачок".

На момент оцінювання виробничо-господарської та фінансова діяльності цих підприємств про них зібрали такі дані:

1. Підприємство "Гілея" є відносно стабільним, і ризик його діяльності оцінюють значенням коефіцієнта бета на рівні 0,5 пункту.

2. На підприємстві "Босфор" останнім часом відбувається коливання зростання і падіння доходів. У зв'язку з цим показник ризиковості в нього на момент оцінювання становив 1,2 пункту.

Міжнародним агентством Bloomberg ставку дохідності інвестування капіталу, за умов відсутності ризиків, визначено на рівні 6 %, а середню прибутковість акцій українських підприємств оцінено у 12 %.

Визначте, у яке з підприємств доцільно, на вашу думку, інвестувати капітал інвестиційній компанії, скориставшись при цьому розрахунковою ставкою дисконтування.

Завдання 6.2. Розробіть для підприємства, вибраного для аналізу, схему максимізації ринкової вартості на основі оптимізації його структури та пов'яжіть ці заходи з максимізацією інвестиційної привабливості підприємства.

Методичні рекомендації до завдань 6.1 і 6.2

Розрахунок ставки дисконту для власного капіталу з використанням моделі капітальних активів:

$$R = R_f + B (R_m - R_f), \quad (13)$$

де R – ставка дисконту;

R_f – безризикова ставка доходу (як правило, приймають прибутковість за довгостроковими урядовими облігаціями – ДКО);

B – коефіцієнт бета, характеризує ступінь ризику (ураховує коливання цін на акції та середньогалузеві показники);

R_m – середньоринкова ставка доходу;

$(R_m - R_f)$ – ринкова премія за ризик.

Можливі поправки:

S_1 – премії для дрібних компаній ураховують необхідність підвищеного рівня прибутковості порівняно з великими компаніями;

S_2 – премія за ризик, характерний для цієї компанії;

S_3 – ризик країни.

2. Розрахунок ставки дисконту для власного капіталу з використанням моделі капітальних активів і урахуванням поправок:

$$R = R_f + B (R_m - R_f) + S_1 + S_2 + S_3. \quad (14)$$

3. Розрахунок ставки дисконту для власного капіталу з використанням методу кумулятивної побудови (метод підсумовування):

$$R = R_f + S_1 + S_2 + S_3 + \dots + S_n, \quad (15)$$

де $S_1, S_2, S_3, \dots, S_n$, – різні премії за ризики: ризик вкладення інвестицій у компанію, фінансові та виробничі ризики, ризик країни та ін.

Для розроблення заходів максимізації інвестиційної привабливості підприємства можна використовувати набір показників, поданий у табл. 8.

Показники оцінювання ефективності інвестицій [8]

Чинники	Показники				
	NPV	IRR	ROE	ROI	EVA
Визначають	За певним проектом		За фінансовою звітністю		На основі чистого прибутку
Наявність точного графіка платежів	Необхідно		Не потрібно		
Діапазон ефективності інвестицій	Тільки за певним проектом		За підрозділом, операцією, проектом		У цілому за підприємством
Залежність від методів обліку	Існує				Відсутня
Стратегічна ефективність застосування	Низька		Середня	Низька	Висока

Завдання 6.3. Оберіть для аналізу будь-яке підприємство, що складає консолідовану фінансову звітність. Визначте базові фінансові ризики цього підприємства на основі набутих компетентностей.

Методичні рекомендації до завдання 6.3

В умовах постійного загострення конкуренції інформація про бізнес набуває дедалі важливішого значення, адже дозволяє як впливати на рух капіталів усередині групи підприємств, так і залучати додаткові фінансові ресурси від інших суб'єктів. Тому зростання значення інформації як чинника економічного розвитку повинно мати регламентований (правовий) характер.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) сприяють високому рівню ведення бухгалтерського обліку, складання та зіставлення фінансової звітності суб'єктів господарювання в усьому світі.

Складання консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами регламентують:

МСБО 1 "Подання фінансової звітності";

МСФЗ 10 "Консолідована фінансова звітність".

Особливості складання консолідованої фінансової звітності за національними стандартами регламентують:

НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності";

НП(с)БО 2 "Консолідована фінансова звітність".

Консолідовані фінансові звіти (згідно з МСФЗ 10) – це фінансова звітність групи, у якій активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати і потоки грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств подано як активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати і потоки грошових коштів єдиного суб'єкта економічної діяльності.

Консолідована фінансова звітність (НП(с)БО 1) – звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 "Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" затверджено норми щодо фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (окрім банків і бюджетних установ), а також форми фінансової звітності (рис. 1).

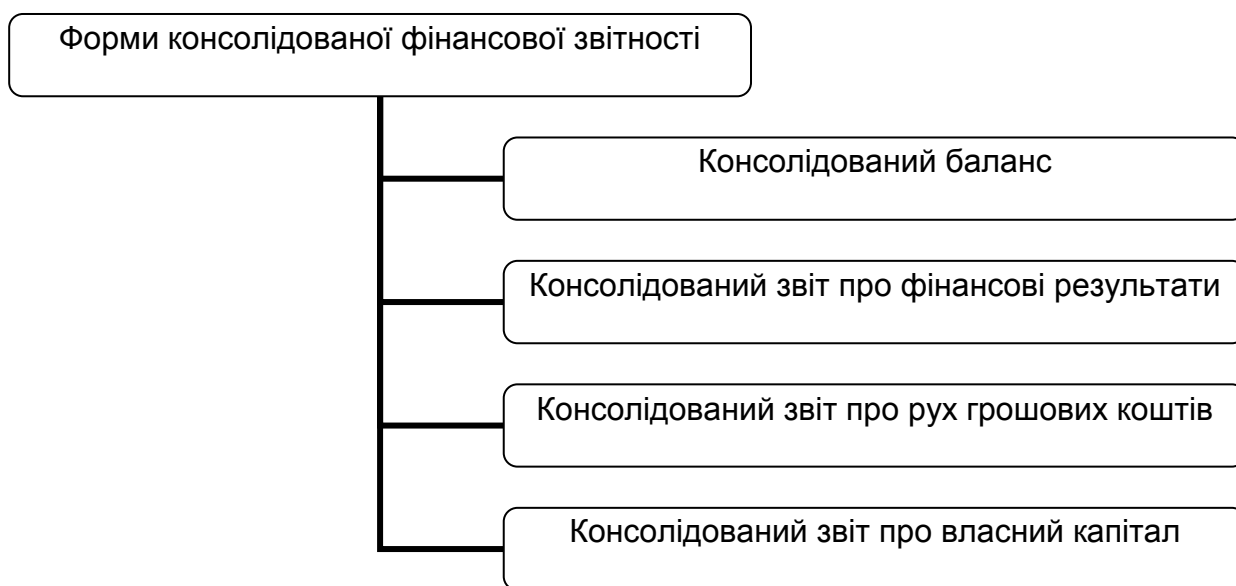

Рис. 1. **Форми консолідованої фінансової звітності**

Необхідність складання консолідованої фінансової звітності, перш за все, визначається потребами її користувачів.

Таким чином, для зовнішніх користувачів консолідована фінансова звітність функціонує як додаткова інформація, яка усуває обмеженість окремих фінансових звітів.

Під час розроблення організації та методики складання консолідованої фінансової звітності потрібно враховувати всі її особливості.

В Україні принципи складання консолідованої фінансової звітності розкрито в НП(С)БО 2, який визначає порядок складання звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо неї.

Консолідовану фінансову звітність складає та подає суб'єкт господарювання, який є материнським підприємством.

Згідно з МСФЗ 10 материнське підприємство – це підприємство, яке контролює одне чи декілька підприємств, а дочірнє підприємство – суб'єкт господарювання, зокрема некорпоративний суб'єкт господарювання, наприклад партнерство, яке контролює інший суб'єкт господарювання (відомий як материнське підприємство).

Національні стандарти дають такі визначення материнського та дочірнього підприємств: материнське (холдингове) підприємство (П(с)БО 19) – це підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств, а дочірнє підприємство – підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Консолідовану фінансову звітність надає материнська компанія шляхом включення до неї показників дочірніх підприємств.

Однак МСБО 27 "Окрема фінансова звітність" передбачено випадки, коли складання консолідованої фінансової звітності не є обов'язковим:

материнське підприємство саме є дочірнім підприємством, яке перебуває в повній або в частковій власності іншого суб'єкта господарювання, і його інші власники були поінформовані та не мають заперечень щодо того, що таке материнське підприємство не подає консолідованої фінансової звітності;

боргові інструменти або інструменти власного капіталу материнського підприємства не обертаються на відкритому ринку (на вітчизняній чи зарубіжній фондовій біржі або ж на позабіржовому ринку, у тому числі на місцевому та регіональному ринках);

материнське підприємство не подавало раніше і не перебуває в процесі подання своєї фінансової звітності до комісії з цінних паперів або до іншого регулювального органу з метою випуску інструментів будь-якого класу на відкритий ринок;

кінцеве або будь-яке проміжне материнське підприємство зазначеного материнського підприємства складає для оприлюднення консолідовану фінансову звітність відповідно до вимог МСФЗ.

Створення групи підприємств відбувається тоді, коли одне підприємство (материнське) контролює інше підприємство (дочірнє). Це можливо:

у разі купівлі материнським підприємством більше як половини акцій (часток) у статутному капіталі дочірнього підприємства;

у разі отримання контролю (вирішального впливу на фінансову та господарську політику дочірнього підприємства) в інший спосіб.

На підставі передбачуваного впливу материнської компанії на діяльність підконтрольних компаній останні в МСФЗ поділяють на асоційовані, дочірні та спільні.

Залежно від зазначених типів міжнародними стандартами встановлено відповідні правила консолідації звітності групи компаній (табл. 9).

Таблиця 9

Методи консолідації звітності

Ступінь підконтрольності	Суттєвий вплив	Спільний контроль	Контроль	Мінімальний вплив
Статус об'єкта контролю	Асоційоване підприємство	Спільне підприємство	Дочірнє підприємство	Інвестиції
Метод консолідації	Метод участі в капіталі	Метод пропорційної консолідації	Метод повної консолідації	Метод обліку за собівартістю та метод обліку за справедливою вартістю
Регульовальний стандарт	МСФЗ 28	МСФЗ 31	МСФЗ 27	

Повна консолідація виходить із того, що група є єдиним економічним утворенням, при цьому консолідації підлягають усі чисті активи дочірніх компаній (пріоритет контролю над володінням), а права меншості відображають у пасиві консолідованого балансового звіту. Використовують для дочірніх підприємств, що утворилися в результаті придбання або злиття.

Пропорційна консолідація є загальноприйнятим методом формування консолідованої фінансової звітності для спільної діяльності.

Її відмінність від повної консолідації полягає в тому, що консолідують не контрольовані активи, а тільки ті, якими учасник спільного проекту реально володіє. У цьому разі частки меншості в консолідованій звітності немає. Участь у спільній діяльності (активи, пасиви, доходи, витрати) можна показувати у звітності учасника або разом з іншими аналогічними активами, пасивами, прибутками і витратами, або як окремі позиції.

Метод пайової участі застосовують для обліку інвестицій в асоційовані компанії. Такі інвестиції спочатку (у момент інвестування) відображають за номінальною вартістю, при цьому виникає гудвіл як різниця між номіналом інвестицій і часткою інвестора в чистих активах асоційованої компанії. Надалі зміну частки інвестора в чистих активах, а також знецінення гудвілу відображають у консолідованому балансі кореспонденції з рахунками прибутків і збитків.

Слід зазначити, що асоційована компанія не є частиною групи, тому елімінування внутрішньогрупових операцій не застосовують, а частку групи в прибутку асоційованої компанії, накопиченому з моменту інвестування, показують окремо від накопиченого капіталу групи.

Загалом методика складання консолідованої фінансової звітності є доволі складною, оскільки пов'язана з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки реалізації угод між членами корпоративної групи не включають у консолідовану звітність – показують тільки активи та зобов'язання, доходи і витрати від операцій із третіми особами. Для отримання достовірної інформації про діяльність групи потрібно впровадити єдині облікові та контрольні процедури для цілей консолідації на рівні групи.

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть приклади грошового потоку від інвестиційної діяльності.
2. Назвіть чинники, що впливають на інвестиційну діяльність підприємства і на його фінансовий стан.
3. Що являє собою інвестиційна привабливість підприємства?
4. Які методи оцінювання інвестиційної діяльності існують?
5. Які методи консолідації фінансової звітності вам відомі?
6. Чи можна використовувати показник середньозваженої вартості капіталу для аналізу всіх підприємств, звітність яких консолідують в одну?

Рекомендована література

Основна

1. Коваленко І. М. Облік виробничих запасів за вимогами міжнародної стандартизації / І. М.Коваленко, Н. С. Лактіонова, Т. Г. Маренич // Вісник студентського наукового товариства. – 2020. – Вип. 1. – С. 16–20.
2. Костюченко В. М. Консолідована фінансова звітність: міжнародний досвід та практика України : навч.-практ. посіб. / В. М. Костюченко ; Міжнар. ін-т менеджменту (МІМ-Київ). – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 528 с.
3. Кузнецова С. О. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. / С. О. Кузнецова, І. Б. Чернікова. – Харків : Лідер, 2016. – 318 с.
4. Лучко М. Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку : практикум / уклад. Т. М. Ковальчук, М. М. Танасієва. – Чернівці, 2020 – 144 с.

Додаткова

6. Волкова Н. А. Методичні аспекти бізнес-аналізу суб'єкта господарювання / Н. А. Волкова // Інтелект ХХІ. – 2020. – № 2. – С. 47–50.
7. Кашканов А. А. Аналіз витрат фінансової діяльності з урахуванням зміни структурних елементів / А. А. Кашканов // Вісник Житомирського державного технологічного ун-ту. Економічні науки. – 2016. – № 1. – С. 4–9.
8. Ковальчук Т. М. Діагностичний аналіз фінансового стану: теорія та методологія / Т. М. Ковальчук, А. І. Вергун // Вісник Хмельницького національного університету. – Економічні науки. – 2015. – Т. 1. – № 5. – С. 129–134.
9. Сусіденко Ю. В. Облік та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства / Ю. В. Сусіденко // Східна Європа. Економіка, бізнес та управління. – 2017. – Вип. 2. – С. 297–301.

Інформаційні ресурси

10. Афанасьєва Т. А. Управління вартістю підприємства [Електронний ресурс] / Т. А. Афанасьєва. – Режим доступу : <http://intkonf.org/afanaseva-ta-upravlinnya-varnistyu-pidpriemstva/>.

11. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

12. Сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

13. Сайт Державного фонду майна України. – Режим доступу : <http://www.spfu.gov.ua>.

14. Сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

15. Сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua.

16. Сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.

17. Смагло О. Функціонування системи фінансового моніторингу в Україні [Електронний ресурс] / О. Смагло // Економіка та суспільство. – 2021. – № 26. – С. 26–28. – Режим доступу : <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-28>.

18. Deng M. Another Look at Equity and Enterprise Valuation based on Multiples / M. Deng // Social science research network. – Access mode : http://papers.ssm.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1462794.

19. Dittmann I. Biases and Error Measures, How to Compare Valuation Methods / I. Dittmann // Social science research network. – Access mode : http://papers.ssm.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=947436.

Методичне забезпечення

20. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Фінансовий менеджмент" для студентів спеціальності 8.03050801 "Фінанси і кредит" усіх форм навчання / уклад. І. В. Журавльова, М. М. Берест, О. П. Полтініна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 76 с.

21. Робоча програма навчальної дисципліни "Управління вартістю підприємства" для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" денної форми навчання [Електронне видання] / уклад. О. П. Полтініна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 41 с.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Стаття	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
Актив				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи: первісна вартість	1000	418	178	902
	1001	7 463	7 499	15 274
накопичена амортизація	1002	7 045	7 321	14 372
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19 282	38 010	42 637
Основні засоби: первісна вартість	1010	1 881 827	1 851 950	1 909 867
	1011	2 206 501	2 359 328	1 909 867
знос	1012	324 674	507 378	0
Інвестиційна нерухомість: первісна вартість	1015	0	0	0
	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи: первісна вартість	1020	0	0	0
	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0	0
Інші фінансові інвестиції	1035	8 524	8 524	8 539
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 282	1 853	1 786
Відстрочені податкові активи	1045	28 432	23 770	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1 939 765	1 924 285	1 963 731
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	26 569	35 702	19 144
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	198 251	270 418	295 214
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4 551	1 326	81 458
з бюджетом	1135	0	31 422	10 571
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	31 421	10 570
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 278	3 228	2 921
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	65 491	69 969	68 331
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	65 489	69 964	68 330
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах,	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	32 600	39 555	32 698
Усього за розділом II	1195	330 740	451 620	510 337
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	2 270 505	2 375 905	2 474 068
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	64 135	64 135	64 135
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	18 681	50 943	0
Додатковий капітал	1410	1 829 310	1 847 981	1 813 004

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	6 254	7 690	4 999
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	36 554	36 376	32 776
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1 954 934	2 007 125	1 914 914
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	2 163
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	27 927	2 945	136 603
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1530	0	0	0
	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Усього за розділом II	1595	27 927	2 945	138 766
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	860	1 347	26 173
за товари, роботи, послуги	1615	13 335	48 996	123 563
за розрахунками з бюджетом	1620	16 884	19 437	5 753
за у тому числі з податку на прибуток	1621	1 352	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	4 903	5 992	4 579
за розрахунками з оплати праці	1630	10 533	12 793	10 137

Продовження додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5
за одержаними авансами	1635	193 387	236 390	191 243
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	21 644	15 875	21 220
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	26 098	25 005	37 720
Усього за розділом III	1695	287 644	365 835	420 388
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	2 270 505	2 375 905	2 474 068

Таблиця А.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 655 841	3 396 649
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-3 528 157	-3 206 542
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
прибуток	2090	127 684	190 107
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.2

1	2	3	4
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	82 573	50 611
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	-68 095	-64 155
Витрати на збут	2150	0	-21 182
Інші операційні витрати	2180	-32 688	-32 984
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	109 474	122 397
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	9 980	18 295
Фінансові витрати	2250	-87 118	-102 376
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-442	-9 666
Прибуток (збиток) від впливу інфляції	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	31 894	28 650
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-3 347	101
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	28 547	28 751
збиток	2355	0	0

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи міжнародних стандартів фінансової звітності	5
Тема 1. Особливості МСФЗ	5
Тема 2. Інформаційне забезпечення формування та аналізу МСФЗ	6
Тема 3. Особливості аналізу фінансового стану на основі МСФЗ... ..	11
Змістовий модуль 2. Моніторинг фінансового стану підприємства з інвестиційною метою.....	15
Тема 4. Позиціонування підприємства на фондовому ринку як відображення його фінансового стану	15
Тема 5. Відображення нематеріальних активів у МСФЗ.....	18
Тема 6. Особливості моніторингу консолідованої фінансової звітності	22
Рекомендована література.....	29
Основна	29
Додаткова	29
Інформаційні ресурси	30
Методичне забезпечення	30
Додатки.....	31

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МСФЗ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
освітньої програми "Фінанси і кредит"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Полтініна Ольга Павлівна**

Відповідальний за видання *І. В. Журавльова*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2023 р. Поз. № 46 ЕВ. Обсяг 37 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*